

Planprogram

Planprogram for kommuneplanens samfunns- og arealdel mot 2040, med varsel om planoppstart.

Fastsatt av kommunestyret 28. oktober 2021 i sak 63/2021.

**Sola
kommune**

Innhold

1. Innledning

2. Kommuneplanen skal revideres

3. Kommuneplanen skal styrkes som styringsverktøy

4. Mål og føringer for planarbeidet

5. Planprosessen

6. Prioriterte innsatsområder

7. Særskilt for arealdelen

8. Behov for utredninger

3

4

6

8

12

16

24

27

Fastsatt planprogram

Planprogram for kommuneplanens samfunns- og arealdel ble fastsatt i kommunestyret i sak 63/2021, 28.10.2021. Endringer i planprogrammet i henhold til kommunestyrets vedtak er markert med rød tekst.

Foto : Elisabeth Tønnessen (forside og side 2, 5, 7, 10, 15, 18, 20, 23, 24 og 27)

1. Innledning

Alle kommuner skal ha en kommuneplan (jf. plan- og bygningsloven § 11-1). Kommuneplanen er det overordnede styringsdokumentet i kommunen. Kommuneplanen skal peke ut den langsiktige utviklingen og vise retning for Sola, uten å gå i detaljer på alle samfunnstema og områder. Kommuneplanen består av to deler; en samfunnsdel med handlingsplan og en arealdel.

- Samfunnsdelen med handlingsplan (HØP) legger føringer for samfunnsutviklingen, ved å peke på hva kommunen ønsker å oppnå for kommunen som helhet, og hvordan dette følges opp gjennom konkrete tiltak og økonomiske prioriteringer.
- Arealdelen fastsetter hvordan kommunens arealer skal utvikles, brukes og vernes. Den er også bindene for påfølgende arealplaner og byggetiltak.

Planprogram – en oppskrift

Nå skal kommuneplanen revideres, men først skal det utarbeides et planprogram – en plan for arbeidet med samfunns- og arealdelen. Det utarbeides et felles planprogram, dette dokumentet, hvor du kan lese om hvordan vi skal arbeide for å utforme en ny kommuneplan. I dette planprogrammet gjøres det rede for følgende:

- formålet med revisjonen av kommuneplanen (kapittel 3)
- viktig føringer for arbeidet (kapittel 4)
- hvordan kommunen vil legge opp planprosessen (kapittel 5)
- hvilke frister som gjelder og hvem som skal delta i arbeidet (kapittel 5)
- opplegget for medvirkning i planprosessen (kapittel 5)
- alternativer som skal vurderes og behovet for utredninger (kapittel 6 -8)

Slik kan du medvirke i arbeidet med kommuneplanen

For at både innbyggere, næringsliv, frivillige lag og organisasjoner, administrasjonen og folkevalgte skal kunne stille seg bak og bidra inn i utviklingen av solasamfunnet, er det nødvendig med bred medvirkning for å lage en best mulig kommuneplan.

De viktigste fasene for medvirkning er:

- ved høring og offentlig ettersyn av planprogrammet.
- ved utarbeidelse av planforslaget til kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

- Vær oppmerksom på at dette vil skje på to ulike tidspunkt i og med at det legges opp til at samfunnsdelen vedtas i forkant av arealdelen.
- ved høring og offentlig ettersyn av kommuneplanforslagene, herunder kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.

Planprogrammet har vært på høring

I henhold til plan- og bygningsloven vedtok kommuneplanutvalget å varsle oppstart av kommuneplanarbeidet og legge «*Forslag til planprogram for ny samfunns- og arealdel*» ut til offentlig høring i sak 21/2276, 11. mai 2021. Høringsperioden var fra 12. mai til 9. juli 2021.

Hva har skjedd med innspillene mine?

Alle innspill har blitt vurdert og kommentert. Noen av innspillene medfører at kommunedirektøren foreslår endringer i selve planprogrammet, mens andre innspill er av en slik karakter at det må følges opp i det videre planarbeidet. Endringene kommunedirektøren foreslår er tatt inn i dette justerte planprogrammet. Justert planprogram for kommuneplanens samfunnsdel og arealdel mot 2040 legges frem for fastsetting i kommunestyret høsten 2021. Det betyr at kommunestyret godkjenner at planprogrammet skal gjelde som grunnlag for det videre arbeidet med kommuneplanen.

Når kommunestyret har fastsatt planprogrammet, utarbeider kommunen planforslagene til samfunnsdelen og arealdelen. Da vil du kunne påvirke og gi innspill til selve planen og de grepene som er gjort i den. Du kan lese mer om hvordan kommunen planlegger å legge opp arbeidet med medvirkning i kapittel 5 i dette planprogrammet.

Når skal alt være ferdig?

Kommuneplanens samfunnsdel vil forhåpentligvis være endelig vedtatt våren 2022, mens det forventes at kommuneplanens arealdel vil være endelig vedtatt vinteren 2022/2023.

Frem til endelig vedtak vil den nåværende kommuneplanen 2019-2035 gjelde som overordnet styringsdokument i Sola kommune.

Siden det legges opp til at samfunnsdelen behandles først vil vi for en kort periode, i påvente av endelig vedtak for revidert arealdel, måtte forholde oss til ny samfunnsdel og eksisterende arealdel (2019-2035).

2. Kommuneplanen skal revideres

I Sola er vi opptatt av å skape en kommune som er mer bærekraftig, mer kreativ, med en solid økonomi og hvor tilhørighet skapes gjennom deltakelse. Dette skal gjenspeiles i den kommende kommuneplanen.

Sola er en kommune med jevn befolkningsvekst. Det kan være komplekst å videreutvikle en kommune hvor bærekraft og det grønne skiftet går hånd i hånd med vekst, arealbehov og forventninger til mobilitet og transport. Derfor handler det om å planlegge for, og legge til rette for, smart vekst hvor vi samtidig ivaretar kommunens visjon *Ansvar for hverandre*.

Sola kommune sin gjeldende planstrategi (2020-2023) viser til kommunens utfordringer og utviklingstrekk. I lys av disse utfordringene og utviklingstrekkene

ble det vurdert om det er behov for å revidere den gjeldende kommuneplanen. Kommunestyret fattet følgende vedtak i behandlingen av planstrategien, sak 86/2020:

“Kommunestyret vedtar forslag til planstrategi for Sola kommune 2020-2023. Revisjon av kommuneplan 2023-2040 starter opp i samsvar med forslag.”

Planstrategien slår altså fast at kommuneplanen, både samfunnsdel og arealdel, skal revideres.

3. Kommuneplanen skal styrkes som styringsverktøy

Kommunen har i flere år arbeidet for å styrke kommuneplanen som styringsverktøy, og ønsker å fortsette med dette som hovedformålet for revideringsarbeidet.

Hovedformålet med planarbeidet er derfor å videreutvikle, styrke og forankre kommuneplanens posisjon som kommunens viktigste styringsverktøy for administrasjonen og folkevalgte. Dette skal gjøres ved å sikre at samfunnsdelen fremstår som et tydelig styringsdokument med langsiktige mål, prioriterte innsatsområder og strategier. Det betyr at dokumentets utforming ikke må være vag, men heller ikke bli for detaljert.

Det er samfunnsdelen som skal legge føringer for de øvrige planene i plansystemet. Dette betyr at andre styringsdokumenter ikke skal konkurrer med, men utfylle og detaljere samfunnsdelen. Samtidig vil en gjennomgang av eksisterende planportefølje være nødvendig for å sikre at planporteføljen er oppdatert og oversiktlig. I dette ligger det også en vurdering av om enkelte planer og strategier kan inngå i kommuneplanens samfunns- og/eller arealdel.

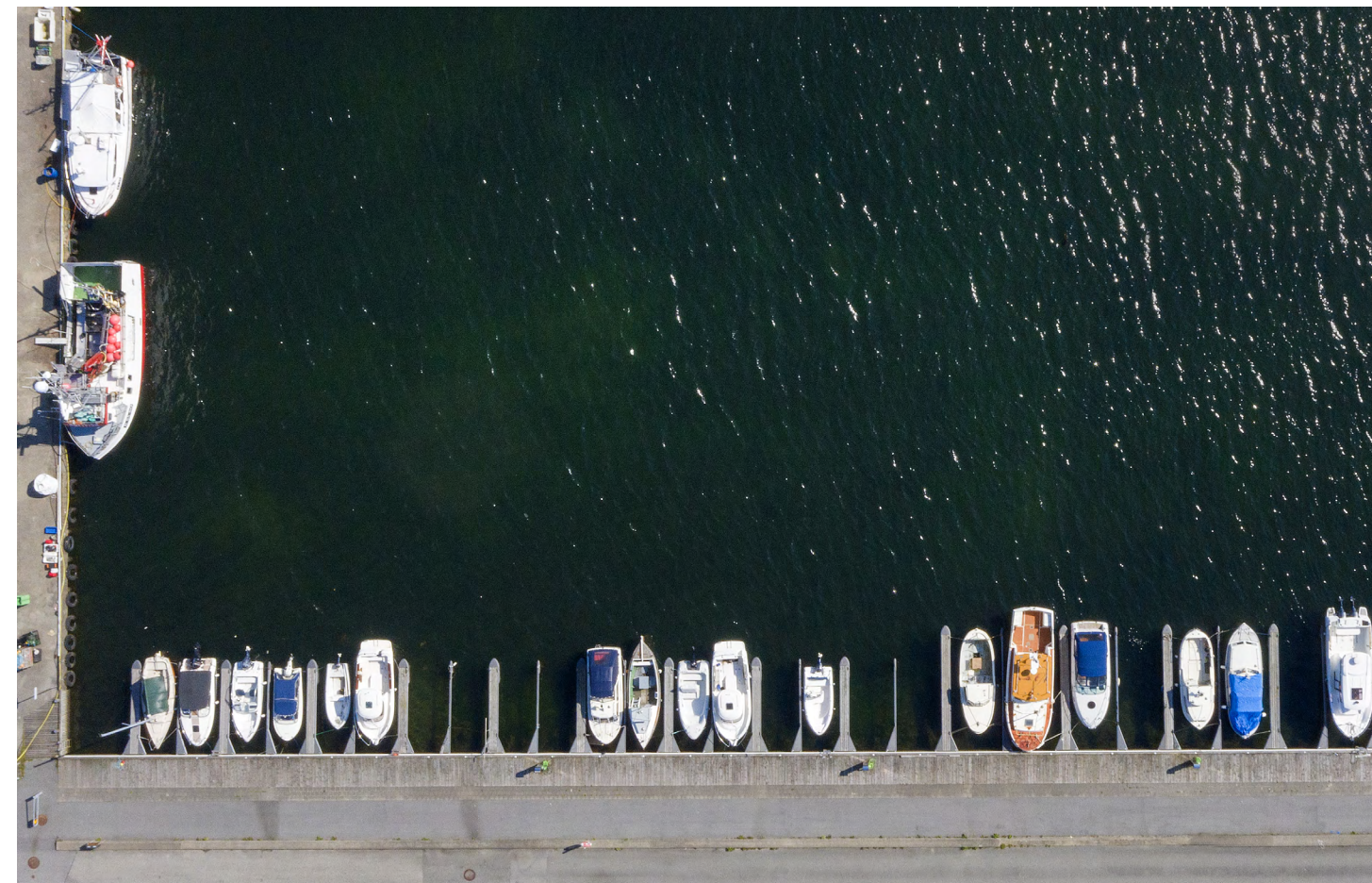
Styrking av kommuneplanen som styringsverktøy innebærer også å forsterke koblingen mellom kommuneplanens samfunnsdel og arealdel. Dette betyr å sikre at samfunnsdelen er førende for

arealdisponeringen i arealdelen.

For å skape sterkere koblinger skal det gjøres tre hovedgrep:

1. samfunnsdelen skal vedtas i forkant av arealdelen.
2. samfunnsdelen skal inneholde en revidert arealstrategi som bidrar til at samfunnsdelen legger føringer for arealdelen.
3. arealinnspill som ikke er i tråd med den langsiktige arealstrategien og/eller har store konsekvenser for miljø, klima og samfunn vil bli vurdert til ikke å tas med i det videre arbeidet med kommuneplanens arealdel.

I tillegg fortsetter arbeidet med å styrke koblingen mellom kommuneplanen og handlings- og økonomiplanen.

4. Mål og føringer for planarbeidet

En rekke nasjonale, regionale og kommunale mål og føringer legges til grunn for planarbeidet. Oversikten under er ikke uttømmende, men viser de viktigste mål og føringene.

Nye eller oppdaterte planer og føringer som vedtas i perioden kommuneplanens samfunns- og arealdel utarbeides, blir lagt til grunn for planarbeidet. I tillegg vil meldinger til stortinget, strategier, utredninger og FylkesROS med videre være en del av kunnskapsgrunnlaget for planarbeidet.

4.1. FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene til FN er globale målsetninger for å utrydde fattigdom, motvirke ulikheter og stoppe klimaendringene innen 2030. Det er en nasjonal forventning til at disse 17 bærekraftsmålene skal utgjøre det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. De skal være en del av grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen, også i Sola.

I forbindelse med revideringen av kommuneplanen vil det arbeides med å oversette bærekraftsmålene fra global til lokal kontekst slik at det blir en god kobling til kommunens langsiktige mål. Samfunnsdelen blir dermed kommunen sin operasjonalisering av FNs bærekraftsmål.

4.2. Nasjonale føringer

[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging fra 2019](#) er regjeringens forventninger til all regional og kommunal planlegging etter plan- og bygningsloven. Til grunn for forventningene ligger FNs bærekraftsmål, og fire hovedtemaer:

- Planlegging som verktøy for helhetlig og bærekraftig utvikling
- Vekstkraftige regioner og lokalsamfunn
- Bærekraftig areal- og transportutvikling
- Byer og tettsteder der det er godt å bo og leve

Videre legges også nasjonale satsninger innen helse- sosial og barnevernsfeltet til grunn for den kommunale planleggingen. Dette innebærer blant annet satsninger som: leve hele livet; fattigdom/ utjamning av sosiale forskjeller; sosial boligpolitikk; universell utforming; handlingsplan for fysisk aktivitet; psykisk helse og rus; vold i nære relasjoner; barn og unge; kompetanse og rekruttering; mv.

I tillegg til en rekke lover, vil kommuneplanarbeidet baseres på Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal og transportplanlegging; klima og energiplanlegging og klimatilpasning; differensiert forvaltning av strandsonen samt vise til Rikspolitiske retningslinjer for barn i plan som viktige føringer for den kommunale planleggingen.

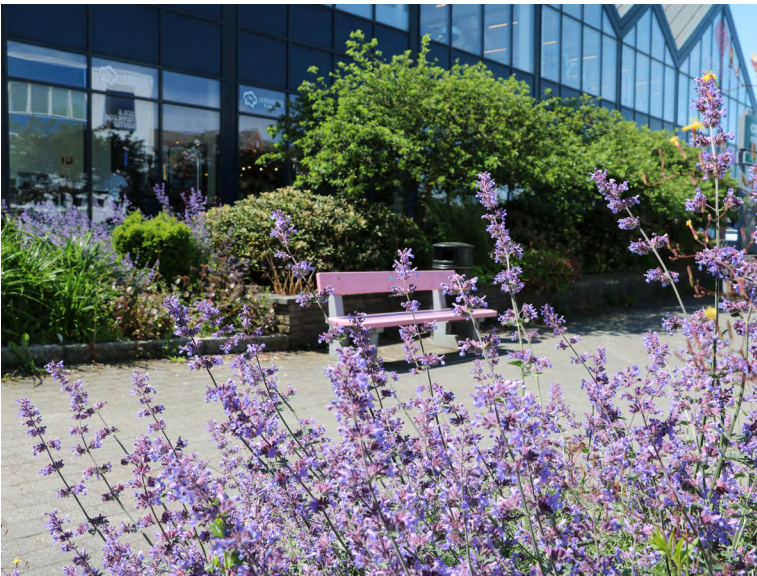
4.3. Regionale føringer

Regionale myndigheter har ansvar for den regionale utviklingen og arealforvaltningen på tvers av kommunegrensene. Som en forutsetning vektlegger de et sterkt regionalt samarbeid for å møte fremtidige utfordringer. Gjennom den regionale planlegging arbeider regionale myndigheter for å være godt forberedt på framtidige endringer og for å kunne styre i riktig retning.

Retningen og strategiene er gitt i en rekke planer og strategier som vil være førende for kommuneplanarbeidet:

- Utviklingsplan for Rogaland – regional planstrategi 2021-2024
- Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland
- Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke
- Regionale planer for areal og transport- Ryfylke og Jæren
- Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning 2017-2024: "Ute i Rogaland"
- Regionalplan for sjøarealer og havbruk 2017
- Regionalplan for vannforvaltning
- Regional kulturplan
- Regionalplan for næringsutvikling, regionalplan for landbruk- regional jordvernstrategi, biostrategi og reiselivsstrategi
- Samferdselsstrategi for Rogaland
- Bymiljøpakke Nord-Jæren og Byvekstavtalen

I Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke er Sola kommune definert med ett kommunesenter (Sola sentrum) og ett lokalsenter (Tananger sentrum). Senterstrukturen gir føringer for arealplanleggingen i kommunen. De regionale planene for areal og transport gir viktige føringer og regionale planbestemmelser for handel gjelder foran kommuneplanens bestemmelser.

4.4. Lokale føringer

Sola kommunes visjon, *Ansvar for hverandre*, ligger til grunn som en lokal føring og skal videreføres til revidert kommuneplan. Det samme gjelder for kommunens tre verdier; *raushet, mestring og mot*, og kommunens langsiktige mål (se figur under).

Revidert samfunnsdel vil også legge føringer for prioriteringer og valg av løsninger i arealdelen.

Utviklingstrekkene og utfordringsbildet som fremgår av kommunal planstrategi (2020-2023) har lagt føringer for utarbeidelsene av de prioriterte innsatsområdene som presenteres i kapittel 6.

Planstrategien ble brukt som utgangspunkt for politiske og administrativ involvering for å få innspill til hvilke utfordringer, tema og/eller områder som burde få særskilt oppmerksomhet i arbeidet med revidering av kommuneplanen, jf. Innspillsrapporten.

I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

➤ Målet handler om samskaping og folkehelse.

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

➤ Målet handler om folkehelse og bærekraftig samfunnsutvikling.

I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft

➤ Målet handler om bærekraftig samfunnsutvikling, solid økonomi, innovasjon og nyskaping.

I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

➤ Målet handler om bærekraftig samfunnsutvikling, solid økonomi, innovasjon og nyskaping.

5. Planprosessen

Dette kapitlet inneholder en beskrivelse av planprosessen. Herunder organisering av planarbeidet, en forenklet fremdriftsplan og medvirkning i planprosessen.

5.1. Organisering

POLITISK ORGANISERING

Kommunestyret er kommuneplanens prosjekteier og bestemmer innholdet i planprogrammet og kommuneplanens samfunn- og arealdel. De fastsetter planprogrammet, vedtar kommuneplanens samfunnsdel og deretter kommuneplanens arealdel.

Kommuneplanutvalget (formannskapet) er politisk styringsgruppe. Kommuneplanutvalget legger forslag til planprogram og planforslag ut på høring og offentlig ettersyn. De avklarer strategisk retning og innhold i planprosessen.

ADMINISTRATIV ORGANISERING

Kommunedirektørens lederteam er administrativ styringsgruppe. De skal sikre fremdrift og har ansvar for de overordnede beslutninger i planprosessen. Kommunedirektørens lederteam har ansvar for at det utarbeides forslag til kommuneplan basert på fagkunnskap og innspill i planprosessen, og legger planforslag frem til politisk behandling.

Tjenesteområdet samfunnsutvikling ved stab og plan har prosjektansvar. De skal ivareta det faglige ansvaret for å utarbeide planforslag, lede prosessene opp mot politisk ledelse og administrasjonen, samt gjennomfører de ulike medvirkningsaktivitetene. Ved behov vil det bli opprettet arbeidsgrupper for spesifikke innsatsområder eller utredninger. Arbeidsgruppene rapportere til de som innehar prosjektansvaret.

5.2. Fremdrift

Kommuneplanens samfunnsdel skal revideres i forkant av arealdelen for å sikre at revidert versjon er førende for arbeidet med arealdelen. Av hensyn til fremdrift er det nødvendig å definere når man har medvirkning, og hvilke perioder administrasjonen skal bruke til utarbeidelse av planforslag.

Revisjon av kommuneplanens samfunns- og arealdel må holde en stram fremdrift for å sikre ferdigstilling i inneværende kommunestyreperiode.

Selve fremdriftsplanen for henholdsvis planprogram, kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er presentert i figuren på neste side. Selve planfasen starter høsten 2021, med endelig vedtak av kommuneplanens samfunnsdel våren 2022 og endelig vedtak av arealdelen i 2023. Det tas forbehold om endringer underveis i prosessen.

5.3. Medvirkning

Planprogrammet er ikke utfyllende på hvordan involvering og medvirkning legges opp til i de ulike medvirkningsfasene. Dette er fordi det må tilpasses de ressursene som er tilgjengelige for planarbeidet.

GOD INFORMASJON GJENNOM HELE PLANPROSESSEN

Det skal legges opp til et planarbeid hvor utviklingen av Sola omsettes i en forståelig språkdrakt for å sikre at de politiske veivalgene som tas og konsekvensene av disse er tydelig kommunisert. Informasjon og dokumenter som utarbeides som en del av planarbeidet skal ha et klart og tydelig språk, og gi et godt grunnlag for medvirkning.

[Kommuneplanens nettside](#) vil brukes aktivt for å gjøre informasjon om planen og planprosessen tilgjengelig for alle. Det skal også vurderes hvilke muligheter det finnes for å kunne gi digitale innspill til planarbeidet.

POLITISK DELTAKELSE

For å synliggjøre det folkevalgte lederskapet og bidra til en målrettet og forutsigbar kommuneplanprosess vektlegges politisk involvering. I alle planfasene legges det opp til en allsidig, koordinert prosess, med bred politisk deltakelse for å bidra til at folkevalgte vil være tro mot det som vedas i kommuneplanens samfunns- og arealdel.

BERØRTE MYNDIGHETER OG NABOKOMMUNER

Berørte myndigheter og nabokommuner blir direkte eller indirekte involvert gjennom møter og formelle høringsprosesser.

DIALOG MED INNBYGGERE, ORGANISASJONER OG NÆRINGSLIV

For å sikre at alle stemmer blir hørt legges det til rette for at involveringen foregår i nærmiljøer, eksisterende møteplasser, arenaer og arrangement, så langt som mulig.

BARN OG UNGE

Planarbeidet skal ta særlig hensyn til barn og unges interesser. Barn og unges medvirkning skjer på flere områder deriblant vil Barnetråkk og Ungdomsrådet spille en sentral rolle.

Forenklet fremdriftsplan		2021				2022				2023			
		1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv	1. kv	2. kv	3. kv	4. kv
PLANPROGRAM	Utarbeide planprogram												
	Politisk vedtak om offentlig høring og ettersyn												
	Offentlig ettersyn og høring												
	Medvirkningsaktiviteter												
	Behandling av høringsinnspill												
SAMFUNNSDEL	Kommunestyrets fastsetting av planprogram												
	Kunnskapsinnhenting og utredningsfase												
	Medvirkingsaktiviteter												
	Utarbeide planforslag til samfunnsdel												
	Politisk vedtak om offentlig høring og ettersyn												
	Samfunnsdel planforslag til offentlig ettersyn og høring												
AREALDEL	Behandling av høringsinnspill												
	Kommunestyret vedtar kommuneplanens samfunnsdel												
	Kunnskapsinnhenting og utredningsfase												
	Arealinnspill og medvirkningsfase												
	Utarbeide planforslag til arealdelen												
	Politisk vedtak om offentlig høring og ettersyn												
	Planforslag til offentlig ettersyn og høring												
	Behandling av høringsinnspill												
	Kommunestyret vedtar kommuneplanen arealdel												

Arbeidsprosess

Medvirkning/innspill

Vedtak

6. Prioriterte innsatsområder

Konkretisering av de langsiktige målene angitt i gjeldende kommuneplan er en måte å styrke kommuneplanen på. I planarbeidet skal vi derfor arbeide for å konkretisere kommunens fire langsiktige mål ved å ta utgangspunkt i utvalgte prioriterte innsatsområder for deretter å vurdere strategier som gjør at både administrasjon og folkevalgte beveger seg i samme retning.

Gjennom dette planprogrammet foreslås følgende prioriterte innsatsområder

- Like muligheter
- Gode tettsteder og bomiljø
- Fremtidens arbeidsplasser
- Sikkerhet i en usikker verden
- Sammen om fremtiden

I Sola skal vi tenke helse i alt vi gjør, og det er et ønske at folkehelseperspektivet skal gjennomsyre alt arbeid i kommunen. De prioriterte innsatsområdene (nevnt over) favner bredt, og tar også inn i seg de områdene pekt på i kommunes Folkehelseprofil 2019-2022, som skal prioriteres i plan og tiltaksarbeidet fremover. Mer spesifikk gjelder dette:

- Utjevne sosiale helseforskjeller
- Aktivitetsmangfold
- Gi barn og unge et godt utgangspunkt for å mestre hverdagen og voksenlivet
- Eldreressursen

Under beskrives de prioriterte innsatsområdene og hva innsatsområdet kan innebære av konkrete oppgaver for planarbeidet.

6.1. Like muligheter

UTJEVNE SOSIALE FORSKJELLER I HELSE OG SAMFUNNSDELTAKElsen

Folkehelseloven slår fast at kommunen skal bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelsen. I folkehelseprofil 2019-2022 trekkes utjevning av sosiale helseforskjeller frem som et av Sola kommunes prioriterte områder. Norge har en gjennomgående god helsetilstand, men helsen er ulikt fordelt i befolkningen. Den er dårligs blant mennesker som har kort utdanning, lav inntekt og lav yrkesstatus. Vi vet at denne gruppen også er den som i mindre grad er aktive i frivillige lag og foreninger og stemmer ved valg.

Sosial ulikhet i helse og samfunnsdeltakelse er mulig å forebygge, fordi de er samfunnsskapte og oppstår som et resultat av hvordan samfunnet fordeler ressurser og muligheter. Mange av de faktorer som skaper sosiale ulikheter i helse og samfunnsdeltakelse finner vi i folks nærmiljø – hjemme, i lokalsamfunnet, i barnehage, på skolen og på arbeidsplassen.

Innsats tidlig i livet er nøkkelen til å bekjempe sosiale ulikheter i helse. Dårlige levekår i barndommen legger sterke føringer på det videre livsløpet gjennom skolegang og utdanning, inkludering og deltakelse i yrkeslivet, samt på inntekt, levekår og helse som voksen.

Det at vi i skrivende stund står midt i en pandemi gjør at vi også må være ekstra oppmerksomme på de langsiktige konsekvensene for levekår og utenforskap. Det er fare for at krisen forsterker ulikhetene på lang sikt.

TRYGG OG GOD OPPVEKST FOR ALLE

En trygg og god oppvekst varer ikke bare livet ut, den varer flere generasjoner. Trygge og gode oppvekstmiljøer gir gode utviklingsmuligheter og bidra til sosial mobilitet og utjevning. Klarer vi som kommune å legge til rette for en trygg og god oppvekst for alle så har vi lykket med en av de viktigste oppgavene i samfunnet vårt.

Gode og trygge oppvekstmiljø oppstår og utvikler seg i samspill med andre barn og voksne. Samspillet foregår i de miljøene som barn og unge er en del av, og er en god illustrasjon på at det kreves et helt lokalsamfunn for å gi barn og unge en god oppvekst. Familien, nabolag, barnehage, skole, helsetjenesten, idrett og kultur er alle viktige brikker inn i lokalsamfunnets bidrag til trygg og god oppvekst. Kommunen står sentralt i mange av disse arenaene og skal sikre at barn og unge blir hørt og mottar likeverdige tjenester og tilbud.

Den enkelte tjenesten relatert til barn og unge, utvikler seg og holder et godt faglig nivå i Sola. Utfordringen kan derimot være å se helheten rundt barnet, noe som er en forutsetning for å kunne gi rett hjelp. Dette krever god samhandling på tvers, både mellom ulike kommunale tjenesteområder, mellom tjenestenivåene (kommune og spesialisthelsetjeneste) og andre etater.

I kommuneplanen skal vi:

Vi skal prioritere innsatsområdet «Like muligheter». I det ligger det blant annet å:

- ha et inkluderende perspektiv inn i alle livets faser for å skape tilhørighet, mestring og autonomi
- sette høy faglig kompetanse, kunnskap og samhandling i system til det beste for barn, ungdom og deres familie
- vurdere strategier for å sikre at barns behov som utgangspunkt for samhandling, koordinerte tjenester og tverrfaglige vurderingen ligger til grunn for utforming av tilbudene
- vurdere strategier og tiltak som bidrar til å utjevne forskjeller i helse og samfunnsdeltakelse
- tydeliggjøre og forankre utfordringene, samt mulighetene knyttet til helhetlig boligsosialt arbeid

6.2. Gode tettsteder og bomiljø

Gode tettsteder og nærmiljø er viktig for trivselen til våre innbyggere og avgjørende for stabile bomiljø og nabolag. Gode bomiljø skal gjelde alle våre innbyggere. Det betyr at vi som kommune skal sikre et differensiert boligtilbud, tilpasset ulike aldersgrupper og brukergrupper, med ulike behov og ønsker. Vi skal kunne tilby boliger til enslige, småbarnsfamilier og eldre. Et variert botilbud innebærer også tilgang på gode utleieboliger.

Krav til boligtetthet skal alltid veies opp mot kvalitet i området. Jo tettere man bygger, jo høyere kvalitetskrav skal kommune stille til gode møteplasser, friområder og andre felles arealer.

ARENAER HVOR FOLK MØTES

Arenaer hvor folk møtes eller møteplasser handler om både fysiske plasser som rekreasjonsområder, lekeplasser, parker og friområder, men også om å bygge gode strukturer slik at ulike sektorer, lag og foreninger kan møtes og samhandle på tvers av sektorer og fagområder.

Kommuneplanen skal bidra til å tilrettelegge for attraktive lokalsamfunn med fellesarenaer og møteplasser for alle deler av befolkningen.

I dette ligger det også at vi skal legge til rette for en aktiv og bærekraftig frivillig sektor. En aktiv frivillig sektor er avgjørende for et levende lokalsamfunn. Et godt samarbeid mellom frivilligheten og kommunen er et viktig bidrag for å skape et levende lokalsamfunn. Frivilligheten trenger en kommune som er tilgjengelig, forutsigbar og imøtekommende.

Vi har allerede valgt Aldersvennlig lokalsamfunn som et av våre satsingsområder i forbindelse med implementeringen av kvalitetsreformen «Leve hele livet». For å skape et aldersvennlig lokalsamfunn er møteplasser viktig. En aldersvennlig møteplass er et attraktivt rom som inkluderer og inviterer til aktivitet og rekreasjon, til stimulering av ulike sanser og til areal som tilrettelegger for møter mellom generasjoner.

LEVENDE SENTRUM

Et levende sentrum skapes av de som bruker det. Vårt mål er at sentrumsområdene skal brukes aktivt av våre innbyggere. Vi skal derfor legge til rette for varierte aktiviteter, handel- og tjenestetilbud og gode boliger for alle. Kommunen vil, sammen med befolkningen, næringslivet og frivillige, tilrettelegge for at sentrum skal være tilgjengelig for alle. Dette uavhengig av alder, funksjonsnivå og økonomisk situasjon. Kvaliteten på offentlige parker og byrom er viktig. Et sentrum for alle skal ha både kommersielle og ikke-kommersielle tilbud og formelle og uformelle møteplasser.

MOBILITET

Mobilitet handler om hvordan vi beveger oss i hverdagen. Sola kommune ønsker at det skal være enkelt å velge å gå, sykle eller ta bussen. En kompakt utbygging er bærekraftig ved at vi får kortere avstander, som gir flere mulighet for å velge miljøvennlig transport. Tettere utbygging gir også økt kundegrunnlag for et godt kollektivtilbud. Kommuneplanen skal bygge opp under planlagt bussvei-traseer fra Forus, gjennom Sola sentrum til flyplassen og fra Hafrsfjord Bru, via Tananger sentrum til utenriksterminalen i Risavika. Sola kommune vil være en pådriver i planlegging og bygging av disse.

Det er en nasjonal forventning om at kommunene jobber for å redusere utslippene fra privatbilismen. Utbygging av sykkel- og gangstier, godt vedlikehold, god belysning og god informasjon bidrar til at flere opplever det trygt og kjekt å gå og sykle. Det må også være effektivt, og et finmasket nettverk av sykkel- og gangstier og snarveier er derfor viktig. Tilrettelegging for gange og sykling er positivt for folkehelsen. Gode reisevaner etableres når man er barn og ungdom. Det er derfor spesielt viktig å tilrettelegge for gode og trafikksikre skoleveier og til andre viktige møteplasser for barn og unge, som idrettsanlegg, friområder, badeplasser med mer.

I kommuneplanen skal vi:

Vi skal prioritere innsatsområdet «Gode tettsteder og bomiljø». I det ligger det blant annet å:

- kartlegge boligreserver opp mot forventet befolkningsutvikling, som også innebærer at utbygging i ulike deler av kommunen må vurderes samlet
- vurdere hvordan vi kan fortette, samtidig med at behovene for livskvalitet, tilgang til grøntområder og felles møteplasser ivaretas i en god lokal samfunnsutvikling for alle
- vurdere hvordan vi kan stimulere til ønsket utvikling av sentrumsområdene
- vurdere hvordan man kan sikre et differensiert boligtilbud
- vurdere muligheter knyttet til nye mobilitetsløsninger
- vurdere behov for å supplere grønnstrukturen for å sikre tilgang til turveger, herunder kartlegging av manglende lenker
- innarbeide de overordnede målsetningene fra kommunedelplanen for kulturminner for å tydeliggjøre hvorfor og hvordan kulturarven skal sikres for fremtiden
- belyse hvordan kommune på best mulig måte kan være tilgjengelig, forutsigbar og imøtekommende for å sikre et godt samarbeid mellom frivilligheten og kommunen
- følge opp kvalitetsreformen «Leve hele livet» gjennom å tilrettelegge for aldersvennlige lokalsamfunn

6.3. Fremtidens arbeidsplasser

Som kommune er vi vertskommune for tre sentrale næringsområder i regionen – Stavanger lufthavn Sola, Risavika og deler av Forus. Kommunens næringsliv er sterkt knyttet til energiproduksjonen i tillegg er vi en betydelig landbrukskommune.

Kommunens økonomiske rammer er i stor grad avhengig av utviklingen i næringslivet i kommunen, regionen og samfunnet for øvrig. Konjunktursvingninger, både opp- og nedgang, innenfor energiproduksjonen har vist seg å skape store ringvirkninger for både demografi og kommunens inntekter. Skal vi i fremtiden klare å

beholde, men også å, tiltrekke oss nye næringer og arbeidskraft så forutsetter dette gode kommunale tjenester og at Sola foretrekkes som en naturlig arbeids- og bostedskommune.

Gitt den næringsaktiviteten og kompetansemiljøet som er etablert i Sola i dag så eksistere det et solid fundament for videreutvikling mot fremtidens næringsliv og kompetansemiljøer. I Perspektivmeldingen (2021) pekes det på at spesielt petroleumsnæringen vil miste mye av sin betydning som vekstmotor for norsk økonomi fremover, og det vil merkes også i Sola. Dette styrker argumentasjonen for at tilrettelegging for fremtidens arbeidsliv er særs viktig for Sola, og at arbeidet starter nå.

I kommuneplanen skal vi:

Vi skal prioritere innsatsområdet «Fremtidens arbeidsplasser». I det ligger det blant annet å:

- føre en aktiv landbrukspolitikk der jordvern står sentralt
- styrke kommunens attraktivitet ovenfor næringslivet og deres utviklingsbehov
- vurdere om dagens rammer for næringsareal er forutsigbare og finne løsninger som minimere konflikter med andre hensyn
- vurdere inndeling av næringsområder etter prinsippet om “rett virksomhet på rett sted”

6.4. Sikkerhet i en usikker verden

SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP

Samfunnssikkerhet og beredskap påvirkes av utviklingen i vår egen kommune og region, men også av nasjonale og globale utviklingstrekk. Covid-19 pandemien, som lammet et helt verdenssamfunn, viser at de globale utviklingstrekkene også treffer Sola.

Som tidligere nevnt er Sola vertskommune for både internasjonal havn og flyplass. I et risikoperspektiv medfører dette at vi har et stort ansvar på vegne av hele regionen. Vår kystlinje trafikkeres av fritidsbåter, cruisetrafikk og industrifartøy. Hendelsen med Viking Sky (2019) eksemplifiserte hvilket beslag en slik hendelse legger på kommunes ressurser. I tillegg erfarte kommunen ved starten av 2020 å stå midt i håndtering av en stor og alvorlig hendelse som ga kommunen verdifull erfaring tilknyttet samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Det som startet som en «enkel bilbrann» i parkeringshuset på Stavanger lufthavn Sola, utviklet seg svært raskt til en omfattende brann med store konsekvenser.

Nå befinner vi oss midt i en pandemi. Pandemien i seg selv har beslaglagt mye ressurser, utfordret kommunens evne til å opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud og satt søkelyset på hvor viktig det er med et regionalt samarbeid om felles risikoforståelse. Og, selv om det er stor forskjell på å håndtere en akutt situasjon som en storbrann og en pandemi, så er det beredskapsmessig mange likhetstrekk. Begge er hendelser med stort konsekvenspotensiale, håndtering krever beslutningstaking under stor usikkerhet og kommunikasjonsbehovet til innbyggere og andre er omfattende. Begge hendelsene utfordrer, våre ros-analyser, beredskapsplaner, og kompetansen til beredskapsorganisasjonen.

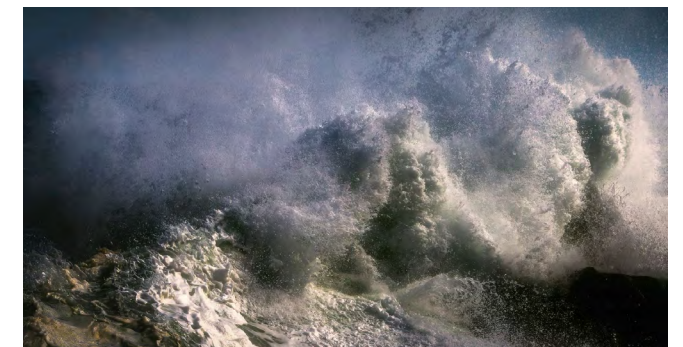
Arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap må ta utgangspunkt i det utfordrings- og risikobildet vi står overfor, og samtidig vurdere hvilket samfunn vi ønsker å utvikle og leve i; hvor stor risiko akseptere vi i vår kommune? Samfunnssikkerhet og beredskap er ett nødvendig innsatsområde for å ha gode planer for et risikobilde i endring.

KLIMA OG MILJØ

Miljø og klima er et sentralt tema i samfunnsdebatten og kommunen skal bidra til å oppfylle nasjonale målsettinger på dette området. Et av vår tids største utfordringer er menneskeskapte klimaendringer. For å løse klimaproblemet kreves det innsats både fra hver enkelt av oss, næringslivet og det offentlige.

Sola kommune har i skrivende stund en ny kommunedelplan for klima og miljø til politisk behandling for godkjenning. Gjennom denne slutter vi oss til de nasjonale målene for klimagassutslipp. I tråd med klimaloven skal kommunen jobbe systematisk mot det nasjonale målet om minst 55 prosent reduksjon i de landbaserte klimagassutslippene i Sola innen 2030, sammenlignet med 1990.

Naturen i Sola skal forvaltes slik at planter og dyr som finnes naturlig sikres i levedyktig bestand. Variasjon av naturtyper, landskap og geologi skal opprettholdes. En langsiktig og fornuftig bruk skal sikre naturgodene videre til fremtidige generasjoner.

I kommuneplanen skal vi:

Vi skal prioritere innsatsområdet «Sikkerhet i en usikker verden». I det ligger det blant annet å:

- revidere eksisterende helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (HROS) og sikre at oppdatert risikobildet fra revidert HROS legges til grunn for revideringen av kommuneplanen
- vektlegge leire i grunnen og ekstreme værhendelser (eks. havnivåstiging, stormflo, overvann og flom) ved revideringen av HROS
- vektlegge klimatilpasning ved å legge de høye alternativene fra nasjonale klimaframskrivninger til grunn for planleggingen
- innarbeide kommunens samfunnssikkerhetsstrategi i kommuneplanen
- vurdere hvorvidt ytterligere/særskilte analyser for Risavika-området er nødvendige
- gi særskilt prioritet til temaer og strategier tatt opp i kommunens klima- og miljøplan

6.5. Sammen om fremtiden

KONTINUERLIG OMSTILLING OG EFFEKTIVISERING

Strammere økonomiske rammer og Covid-19-pandemien, men også et økende gap mellom hva innbyggere forventer og hva kommunen kan levere, gir behov for fortsatt omstilling og effektivisering av kommuneorganisasjonen.

Sammen om fremtiden handler om å ta vare på det som fungerer godt og samtidig gjennomføre forandringer, slik at vi endrer Sola til noe bedre. Å forandre for å bevare er derfor et viktig prinsipp.

Med strammere økonomiske rammer er det ekstra viktig å prioritere ressursene på riktig måte og til riktig tid. De økonomiske ressursene må forvaltes for å møte dagens generasjons behov, uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner. Dette er et premiss for økonomisk bærekraft og en av de viktigste oppgavene når vi forvalter våre ressurser. De ansatte er kommunens viktigste ressurs, som hver dag løser kommunens kjerneoppgaver i møte med resten av kommunesamfunnet. Vår evne til å rekruttere og beholde ansatte, tilrettelegge for kompetanseutvikling og høyt nærvær vil være viktig for både kvaliteten i tjenestene og utviklingen av lokalsamfunnet.

Effektiv ressursbruk, enten økonomiske eller ansattressurser, er avgjørende for å opprettholde et godt tjenestetilbud og tillit til den kommunale tjenesteproduksjonen. Samtidig må kommunen i større grad ta i bruk de ressursene som innbyggerne, næringslivet og frivillige lag og organisasjoner besitter. Da kan vi fortsette å videreutvikle og skape gode tjenester, sammen. For å få til dette må vi fortsette arbeidet som bidrar til at vi beveger oss fra et servicesamfunn til et felleskapssamfunn hvor innbyggere, næringsliv, frivillige lag og organisasjoner er bidragsytere til felleskapet. Det vil derfor fortsatt være behov for å tilpasse, effektivisere og samordne

våre tjenester, samtidig som legger til rette for nye måter å løse samfunnsoppdraget på.

SAMSKAPING, SAMHANDLING OG SAMARBEID

Nye og nyttige løsninger er en forutsetning for fremtidens velferd. Samskaping er en ny måte å løse samfunnsoppdraget på. Innbyggere, næringsliv og frivillige lag og organisasjoner er viktige samarbeidspartnere for kommunen. Nye ideer kan skapes og utvikles der folk med ulik bakgrunn og kompetanse møtes.

Derfor vil vi gjennom å prioritere innsatsområdet «Sammen om fremtiden» legge til rette for samskaping, samhandling, samarbeid og medvirkning. Det er på denne måten at forventningene til kommunens tjenester, tjenestens kvalitet og omfang blir mer realistiske.

DIGITALISERING

Digitalisering, og det å ta i bruk ny teknologi, handler om innovasjon, nye arbeidsformer og ny organisering av arbeid. Gjennom digitalisering skal vi bidra til en mer effektiv kommuneorganisasjon og en enklere hverdag for folk flest. Samtidig må digitalisering ivareta informasjonssikkerheten og personvern slik at det er trygt og tillitsfullt å forholde seg til kommunen og de tjenestene en er avhengig. Skal vi lykkes i fremtiden er vi nødt til å bygge informasjonssikkerhet og personvern inn i drift og utvikling som en naturlig forutsetning for alt vi foretar oss.

Sola kommune har for tiden en «Utviklingsstrategi 2021-2021. Innovasjon, digitalisering og smartkommune» under arbeid.

I kommuneplanen skal vi:

Vi skal prioritere innsatsområdet «Sammen om fremtiden». I det ligger det blant annet å:

- la økonomiske måltall være førende for prioriteringene for å bidra til å opprettholde solid økonomi
- legge til grunn samskaping i tjeneste- og utviklingsutviklingen av kommunens velferdstilbud
- vurdere strategier for å forberede kommunen på usikker befolkningsutvikling og strammere økonomiske rammer
- vurdere å innarbeide kommunens «Utviklingsstrategi 2021-2021. Innovasjon, digitalisering og smartkommune»
- utarbeide felles metoder og perspektiver som handler om medvirkning og samskaping for å styrke lokaldemokratiet
- arbeide med plansystemet for å tydeliggjøre sammenhengene mellom de ulike planene og vurdere mulighetene for å inkorporere utvalgte planer og strategier for å konkretisere de langsiktige målene i samfunnsdelen

7. Særskilt for arealdelen

Hovedmålet for revideringen av både kommuneplanens samfunnsdel og arealdel er som nevnt å styrke kommuneplanen som styringsverktøy. For arealdelen forutsetter dette at revideringen legger følgende til grunn:

- samfunnsdelen med tilhørende langsiktige mål og prioriterte innsatsområder.
- en revidert arealstrategi som bygger bro mellom samfunns- og arealdelen.

Arealdelen skal med andre ord konkretisere hvordan vi fysisk skal utvikle kommunen vår i samsvar med de prioriterte innsatsområdene som presenteres i kapittel 6. Dette innebærer en arealutvikling som tar høyde for vekst, samtidig som vi legger til rette for en klimavennlig utvikling. Dette skal vi gjøre gjennom boligbygging med kvalitet og variasjon for alle befolknings- og yrkesgrupper, et allsidig næringsliv, en jordbrukspolitikk hvor jordvern står sentralt og gode grønne kvaliteter.

I kommuneplanen skal vi:

I tillegg til generelle forbedringer og justeringer av arealdelen, skal vi arbeide med følgende:

AREALSTRATEGI

I gjeldende kommuneplan (2019-2035) ble ny arealstrategi for kommunen vedtatt. Det foreslås en begrenset revidering av arealstrategien for å styrke dens funksjon som brobygger mellom samfunnsdelen og arealdelen. Arealstrategien revideres som en del av samfunnsdelen.

TILPASNING

Det er nødvendig å gjennomgå, og eventuelt tilpasse, nasjonale og regionale krav, forventninger og føringer gitt etter gjeldene kommuneplan ble vedtatt. Nye retningslinjer gjør det nødvendig å se på mulige tilpasninger i plankart og bestemmelser til de regionale rammene.

Vern av landbruksjord er løftet frem i den nye regionalplanen. Sola kommune har en beliggenhet som gir et betydelig press på arealene. Forholdet mellom vekst og vern av landbruksarealer og natur- og kulturverdier blir derfor en hovedprioritering. Arealdelen skal fastsette mål for jordvern.

Arealer skal kunne gjennomgås for å vurdere mulighetene for å tilbakeføre areal som LNF eller bytt areal til/fra LNF.

PRIORITERT UTBYGNINGSREKKEFØLGE

Utvikling av arealene i kommunen må skje i en prioritert rekkefølge. Det er ikke økonomisk bærekraftig å utvikle alle deler av kommunen samtidig. Det er særlig investeringer knyttet til vann og avløp, skole og barnehage, og i noe grad også vei som styrer prioriteringene. De overordnede prioriteringene skjer i arealstrategien.

AREALBEHOV

Arealbehov knyttet til bolig, næring og offentlige formål må vurderes opp mot arealreserver i gjeldende kommuneplan. Nødvendige boligarealer vurderes opp mot forventet befolkningsveksten. Tomtebehov for gode boliger til alle og nødvendig areal til offentlig tjenesteyting må avsettes i arealdelen. Samtidig er det behov for å fastsette prinsipper for naturbaserte klimatiltak og se på hensiktsmessige arealer for denne type løsninger.

Det ønskes en god næringsutvikling i Sola, og det bør derfor også gjøres en gjennomgang av næringsarealer for ulike type næringer og hensiktsmessig lokalisering av disse – «riktig virksomhet på rett sted». Dette inkluderer behov for areal avsatt til massedepони.

KART OG BESTEMMELSER

Strukturen på kommuneplanbestemmelsene skal endres slik at de er i samsvar med strukturen for reguleringsbestemmelser, i henhold til KMD.

Nåværende arealkart er veldig detaljert, og derfor vil det vurderes om det kan bedre leservennligheten av kartet ved å fremstille det på en annen måte.

KULTURMINNER

Kommunedelplan for kulturminner skal delvis innarbeides i kommuneplanens arealdel.

7.1. Innspill til bruk av areal

Når dette planprogrammet er på høring, er det mulig for alle å komme med forslag til endringer i eksisterende arealbruk. Dagens arealbruk [vises i dette kartet](#).

Det vil også være mulig å komme med arealinnspill senere i planprosessen. Dette fremgår av fremdriftsplanen i 5.2., jf. arealinnspill og medvirkningsfase.

KONSEKVENsutREDNING OG RISIKO- OG SÅRBARHETSANALYSE AV ENDRINGER I AREALBRUK

Kommune stiller krav om at det for alle arealinnspill følger med en forenklet konsekvensutredningen, basert på Vegvesenet sin håndbok V712 eller tilsvarende, og utfylt sjekkliste for risiko (ROS). I konsekvensutredning skal hver enkel arealendring og samlet virkning av disse vurderes opp mot

miljø, naturressurser, klimapåvirkning og samfunn. Krav til utredningstrema er gitt i Forskrift om konsekvensutredninger. Videre skal alle arealinnspill ha en beskrivelse av det ønskede tiltaket og kartsnis som viser plassering så nøyaktig som mulig. I henhold til plan- og bygningsloven § 28-1 skal grunn bare bebygges, eller eiendom opprettes eller endres, dersom det er tilstrekkelig sikkerhet mot fare eller vesentlig ulempe som følge av natur- eller miljøforhold.

Opplysninger og vurderinger som sendes inn vil bidra til kommunens arbeid med å utrede og vedta arealbruken i arealdelen. Alle arealinnspill må også avstemmes mot kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse.

8. Behov for utredninger

Med utgangspunkt i kommunens langsiktige mål, prioriterte innsatsområdene og konkrete oppgaver i planarbeidet, medfølger behovet for utredninger. Utredningene som gjengis her vil være viktig for arbeidet med både samfunns- og arealdelen:

- Befolkningsframskrivninger, hvert andre år
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (HROS)
- Analyse av områder med forhøyet risiko
- Areal til massedeponi
- Vern av natur- og kulturverdier, herunder jordvern
- Vurdering av arealbehov knyttet til bolig, næring og offentlige formål, inkludert arealer til naturbaserte løsninger for klimatiltak
- Prioritering av utbyggingsrekkefølge
- Kartlegging av manglende lenker i grønnstrukturen
- Konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse av endringer i arealbruk fra gjeldende KP

**Sola
kommune**